

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

TÜSİAD-KOÇ ÜNİVERSİTESİ

EKONOMİK ARAŞTIRMA FORUMU

“FİNANSAL KÜRESELLEŞME: SIRADA NE VAR?”

KONFERANSI AÇILIŞ KONUŞMASI

**20 Aralık 2006
Hilton Oteli, İstanbul**

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. TÜSİAD-Koç Üniversitesi Ekonomik Araştırmalar Forumu tarafından düzenlenen “Finansal Küreselleşme” başlıklı konferansımıza hoş geldiniz.

Geçtiğimiz yılın Aralık ayında düzenlediğimiz “Uluslararası Sermaye Hareketleri” başlıklı konferansın devamı niteliğindeki bu konferansta, küresel sermaye hareketlerinin hangi şartlar altında yükselen piyasa ekonomilerinde risk yarattığını ve bu risklerin nasıl kontrol edilebileceğini tartışmayı amaçlamaktayız.

Dünya ekonomisiyle her geçen yıl daha fazla bütünleşen ülkemiz ekonomisinde, orta ve uzun vadeli büyüme perspektiflerinin doğru biçimde ortaya konulabilmesi açısından kilit öneme sahip olan bu konu, bugün, kıdemli araştırmacılar ve yetkin akademisyenler tarafından kapsamlı biçimde ele alınacaktır.

Gelişmekte olan ülkelerde son yıllarda gözlenen yüksek oranlı büyüme performansı, büyük ölçüde, gelişmiş ülkelerde gerileyen faiz oranları nedeniyle bollaşan uluslararası sermaye hareketleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Yerli para birimlerinin de değerlenmesiyle birlikte, düşük maliyetli borçlanma olanakları artmış ve gelişmekte olan ülkelerde büyümenin finansmanı rahatlıkla sağlanabilmiştir. Bu bağlamda ele alındığında, uluslararası finans hareketlerinin doğasının ve iktisadi büyümeyle ilişkisinin anlaşılması, sürdürülebilir büyüme stratejileri kapsamındaki birçok konuya da ışık tutacaktır.

Türkiye ekonomisinin 2001 yılında yaşadığı krizden sonra güçlü bir büyüme performansı sergileyebilmesinde de sermaye girişlerinin neden olduğu bu kaynak bolluğunun payı yadsınamayacak boyutlardır. Kriz ertesinde yıllık ortalama %7,5’e ulaşan ekonomik büyümede, söz konusu sermaye hareketlerinin ne kadar etkili olduğunun anlaşılabilmesi, hiç kuşkusuz, gelecek döneme ilişkin öngörülerin oluşturulması aşamalarında da ciddi yararlar sağlayacaktır.

Bu konuyla doğrudan bağlantılı olması sebebiyle, cari işlemler açığımız üzerinde kısaca durmak ve ilgili birkaç gözlemimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Hepinizin bildiği gibi, cari işlemler dengemiz son yıllarda giderek açılmakta ve söz konusu açığı finanse etmek için gereken kaynağı uzun süre sağlayabileceğimiz yönündeki kaygılar da buna paralel olarak artmaktadır. 2006 yılı itibarıyla artan cari açığımızın sürdürülebilirliğine ilişkin kamuoyunda çeşitli tartışmalar yapılmaktadır. Cari işlemler açığı, yapısı itibarıyla Türkiye’nin sürdürülebilir ekonomik büyümesi için bir risk faktörü haline gelmiştir.

Ülkemizdeki üretim yapısının yüksek oranda ara malına gereksinim duyması ve ekonomik temellerdeki güçlenmeye paralel olarak paramızın değer kazanması gibi nedenlerle, kriz ertesindeki dönemde cari açığımız, gerek mutlak değer olarak, gerekse milli gelire oran olarak yükselme eğilimine girmiştir. Mevcut ekonomik yapının ve iktisadi temellerdeki gelişmelerin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan bu durum, finansman kaynaklarının nereden ve nasıl elde edildiğinin ve bu kaynakların nasıl kullanıldığının derinlemesine analiz edilmesi gerekliliğini de beraberinde getirmektedir.

Ağırlıklı olarak uzun vadeli ve borç yaratmayan işlemlere doğru bir dönüşüm geçiren finansman yapısının, kamu maliyesindeki iyileşmeyle de desteklenmiş olması sevindirici bir

gelişmedir. Öte yandan, özel kesimin açık pozisyonunun yükselme eğiliminde olması ise son dönemdeki tartışmaların odak noktasını oluşturmaktadır. Uygulanan sıkı maliye politikası ile reel faizlerin düşmesi ve kamu kesimi borçlanma gereksiniminin azalması sonucunda, özel sektör hızlı bir yatırım hamlesine başlamış ve kriz ertesinde sabit sermaye yatırımlarını yılda ortalama %20 oranında artırmıştır. Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde daha da desteklenmesi olası olan bu olumlu ekonomik ortamda, yüksek yatırım talebi, yurtiçi tasarrufların üzerinde gerçekleşerek cari açığın yükselmesine neden olmaktadır. Bu noktada, kamu kesimi harcamalarında kontrollü politikaya devam edilmesi ve vergi tabanının genişletilmesi önem kazanmaktadır.

Sayın konuklar,

Yüksek cari açığın azaltılabilmesi hususunda, makro istikrarı tehlikeye atmayacak ve diğer temel ekonomik göstergelerde bozulmaya neden olmayacak bir çözüm ancak uzun vadede üretim yapısındaki değişimlerle mümkündür. Kalkınma hedeflerimize başarıyla ulaşabilmek için ekonomik büyümeden vazgeçmek gibi bir politikamız olamayacağına göre, büyümenin sürekliliği içinde bulunduğumuz yapısal dönüşüm sürecinin mikro reformları da içerecek biçimde genişletilmesiyle sağlanabilecektir.

Cari açıktaki genişlemenin önüne geçilememesine ek olarak, yapısal işsizlik ve enflasyon oranlarının sürdürülebilir denge seviyelerine çekilememesi, bütçe gelir ve gider kalemlerinin kalitesinde yeterli iyileşmenin sağlanamaması gibi unsurlar, bugün ekonomimizin karşı karşıya kaldığı sorun alanları arasında sayılabilir.

Bu noktada, makroekonomik istikrarın yanı sıra, sürdürülebilir büyüme sürecinin diğer temel bileşenleri olan rekabet ortamının güçlendirilmesi ve yatırım ortamının iyileştirilmesi yönündeki düzenlemelerin ihmal edilmemesi hayati önem taşımaktadır. Diğer gelişmekte olan ülkelerin de benzer bir yaklaşım sergilediği göz önüne alındığında, arzu edilen farklılaşmanın yaratılabilmesi ve kalıcı büyümenin sağlanabilmesi için bu sürecin dinamik bir yapıda olması gerektiği de açıkça görülmektedir.

Türkiye'nin ekonomik performansı, geçmiş dönemlerle karşılaştırıldığında sıra dışı olarak nitelendirilebilecek derecede bir iyileşme göstermesine karşın, rekabet içerisinde bulunduğumuz diğer gelişmekte olan ülkelere kıyasla belirgin bir üstünlük sağlayacak boyuta henüz ulaşmamıştır. Küresel koşulların gelişmekte olan ülkeler arasındaki rekabeti giderek daha fazla artırdığı ve karmaşık hale getirdiği düşünülürse, gelecekteki kazanımların yitirilmemesi, orta ve uzun vadeli büyüme stratejilerinin bugünden belirlenerek etkin biçimde uygulamaya konulmasına bağlıdır.

Sözlerimi tamamlarken, uluslararası piyasaların herhangi bir ülkedeki iktisadi gelişmeleri değerlendirirken, siyasi gelişmelere de azami ölçüde önem verdiklerini ve risk algılarını şekillendirirken siyasi istikrarı ekonomik temellerdeki gelişmelere eşdeğer biçimde ele aldıklarının altını çizmek istiyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, ana tema konuşmasını yapmak üzere Sayın Ayhan Köse'yi kürsüye davet ediyorum.